

Bijlage 8 Beoordelingssysteem vleeskuikens

Inleiding

Het beoordelingssysteem van vleeskuikens aan de slachtlijn vormt een belangrijk onderdeel van het certificatieschema IKB Kip. De beoordeling geeft zowel de vleeskuikenuhouder als de slachterij een beeld van de kwaliteit van de geleverde kuikens. Belangrijk daarbij zijn parameters waaraan het welzijn van het koppel gemeten kan worden. De vleeskuikenuhouder kan met deze informatie factoren die van invloed zijn op het welzijn en/of de karkaskwaliteit van de vleeskuikens, indien nodig, aanpassen bij een volgende ronde. Voor de slachterij is de beoordeling van de kwaliteit van belang voor het slacht- en verwerkingsproces en/of om de bestemming van het vlees te bepalen. Door een goede ingangscntrole bij de slachterij moeten transportfouten en vangfouten zoveel mogelijk voorkomen worden.

Gegevens over uiterlijk zichtbare karkasafwijkingen en/of uniformiteit moeten automatisch vastgelegd worden. De informatie die zo verkregen wordt, is ook voor andere betrokkenen zoals de integratie, de voerfabrikant en kuikenbroederij interessant. IKB Kip beveelt aan om deze informatie regelmatig met deze partijen te evalueren.

Uitgangspunten beoordelingssysteem

Het systeem dient zich te richten op kenmerken die gerelateerd zijn aan dierenwelzijn en/of uiterlijke karkaskwaliteit. Dit zijn de aspecten nuchterheid, vang- en laadbeschadigingen, strooiselkwaliteit, scabby hips en uniformiteit. De beoordeling dient uniform te zijn zodat de beoordelingen van de afzonderlijke kenmerken van één koppel, beoordeeld door verschillende personen/slachterijen, vergelijkbaar zijn.

Beoordelingsmethodiek

Van elk pluimveetransportmiddel worden steekproefsgewijs minstens 100 kuikens beoordeeld voor de kenmerken 2, 3 en 4 per afzonderlijke afwijking. Hiervoor worden 50 kuikens op ongeveer 1/3 van het koppel beoordeeld en nog eens 50 kuikens op ongeveer 2/3 van het koppel.

Het is toegestaan om meer kenmerken in één beoordelingsronde te combineren.

Kenmerken die beoordeeld worden

1. Nuchterheid
 - a. Voerkrop
 - b. Vulling van de darm
 - c. Mest in containers; dit kan visueel of via terugweging bepaald worden
 - d. Voer in de maag
2. Vang – en laadbeschadigingen zijn te beoordelen door bloeditstoringen op, of beschadigingen aan de:
 - a. Borst
 - b. Poten
 - c. Vleugels
3. Strooiselkwaliteit
 - a. Hakdermatitis
 - b. Voetzoollaesies
 - c. Mestvlekken
 - d. Brandplekken
4. Scabby hips
 - a. Krassen/verwondingen/korsten
 - b. Cellulitis
5. Uniformiteit

Grenswaarde

Op de foto's in deze brochure zijn de afwijkingen weergegeven. De grenswaarde geeft de omvang of het aantal aan van een bepaalde afwijking, waarbij of waarboven deze afwijking kwalitatief gezien onacceptabel is en het welzijn in het geding komt. Afwijkingen waarbij de grenswaarde is overschreden, worden bij de kwaliteitsbeoordeling genoteerd.

Bepaling percentage overschrijden grenswaarde

Om het eindresultaat van de beoordeling te kunnen melden aan de vleeskuikenhouder wordt het resultaat in percentages weergegeven.

Percentage **overschrijden grenswaarde**= (aantal afwijkingen / aantal beoordeeld¹) x 100%

Melding aan de vleeskuikenhouder

Als bij één of meer van de beoordelingen het percentage overschrijden grenswaarde te hoog is (zie Tabel 1 voor hoogte percentage), wordt de vleeskuikenhouder die de kuikens geleverd heeft direct op de hoogte gebracht. Hij kan zich dan desgewenst persoonlijk ter plaatse overtuigen van de juistheid van de beoordeling.

De vleeskuikenhouder ontvangt van de slachterij, uiterlijk één week nadat de kuikens beoordeeld zijn, schriftelijk het eindresultaat. Als het vangen en laden uitgevoerd wordt onder de verantwoordelijkheid van de slachterij hoeft het resultaat van de beoordeling van de vang- en laadschade niet aan de vleeskuikenhouder gemeld te worden.

¹ 'Aantal beoordeeld' kan afhankelijk van het kenmerk dieren, containers of in het geval van hakdermatitis/voetzoollaesies potentieel verschillend zijn.

1. Nuchterheid

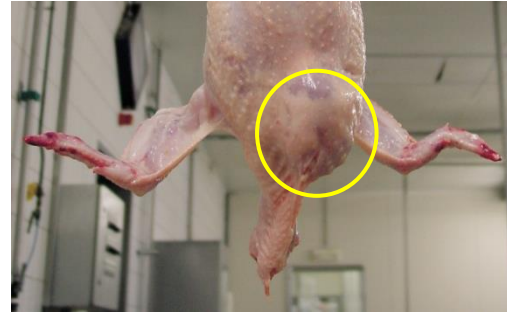
De nuchterheid van vleeskuikens kan vastgesteld worden door de vulling van voerkrop en de vulling van de darm te bepalen. Daarnaast kan dit ook bepaald worden door de aanwezigheid van mest in containers en of door voer in de maag.

a. Voerkrop (*verplicht*)

Omschrijving: van een voerkrop is sprake als er een duidelijk zichtbare en/of voelbare inhoud in de krop aanwezig is die niet 'waterchtig' aanvoelt.

Steekproef: voor deze verplichte beoordeling behoren 100 kuikens per pluimveetransportmiddel gecontroleerd te worden.

Grenswaarde: voerkrop is groter dan 2.0 cm².

b. Vulling van de darm (*verplicht*)

Omschrijving: de vulling van de darm wordt gecontroleerd door bepaling van de hoeveelheid mest in de endeldarm en de cloaca. Dit wordt vergeleken met de hoeveelheid op de foto's.

Steekproef: deze verplichte bepaling van de vulling van de darm dient van tenminste 10 vleeskuikens per pluimveetransportmiddel uitgevoerd te worden.

Grenswaarde: de endeldarm is voor de helft of meer gevuld met mest (helft gevuld is score matig in foto's).

		
<p><i>weinig</i>: geen of alleen mest in het laatste deel van de endeldarm en cloaca, beide hebben een lichte kleur</p>	<p><i>matig</i>: de endeldarm is voor de helft gevuld met mest</p>	<p><i>veel</i>: de endeldarm is grotendeels gevuld met mest, heeft een donkere kleur en is opgezet</p>

c. Maaginhoud (niet verplicht)

Omschrijving: de vulling van de maag wordt gecontroleerd door bepaling van de hoeveelheid voer in de maag.

Steekproef: de hoeveelheid voer in de maag wordt bepaald van tenminste 10 kuikens per pluimveetransportmiddel.

Grenswaarde: maag is voor maximaal de helft gevuld met voer.

d. Mest in de container (niet verplicht)

Omschrijving: de hoeveelheid mest in de container wordt vergeleken met de hoeveelheid mest op de bijgaande foto's.

Steekproef: de bepaling van mest in containers moet van tenminste één container per pluimveetransportmiddel uitgevoerd worden.

Grenswaarde: meerdere mestplakkaten op de bodem van de container (meerdere plakkaten is score matig / veel in foto's).

weinig: geen mest of iets verspreide droge mest op de bodem van de container

matig: meerdere mestplakkaten op de bodem van de container

veel: bodem van de container voor een groot deel bedekt met mest

2. Vang- en laadbeschadigingen

De beoordeling van vang- en laadbeschadigingen mag worden uitgevoerd met de camera-methode. Er dienen minimaal twee van de drie hieronder genoemde kenmerken verplicht te worden beoordeeld.

a. Bloeduitstortingen op, of beschadigingen aan, de borst

Omschrijving: dit is een verkleuring in en onder de huid en/ of het vlees door uittreding van bloed uit de bloedvaten.

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel

Grenswaarde: een verkleuring groter dan 1 cm^2 .

b. Bloeduitstortingen op, of beschadigingen aan, de poten.

Omschrijving: dit is een verkleuring in en/ of onder de huid op drumstick en/ of dij, door de uittreding van bloed uit bloedvaten, al dan niet gepaard met botbreuken. Dit is met uitzondering van kneuzingen boven het hakgewricht, welke een gevolg zijn van het ophangen

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel

Grenswaarde: een verkleuring groter dan 1 cm^2 .

c. Bloeduitstortingen op, of beschadigingen aan, de vleugels

Omschrijving: dit is een verkleuring in en/ of onder de huid door uittreding van bloed uit de bloedvaten, al of niet gepaard gaande met botbreuken. Dit is met uitzondering van het laatste lid en de vleugeltip.

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel

Grenswaarde: een bloeduitstorting of beschadiging groter dan 2 cm^2 .

3. Strooiselkwaliteit

De beoordeling van strooiselkwaliteit en daarmee ook het dierenwelzijn kan vastgesteld worden door onderstaande kenmerken te beoordelen. Naast de verplichte beoordeling op hakdermatitis en voetzollaesies dient verplicht beoordeeld te worden op mestvlekken of brandplekken (één van deze twee laatsten).

a. Hakdermatitis (verplicht)

Omschrijving: hakdermatitis is iedere zwart-bruine verkleuring groter dan 0,5 cm² (rond het hakgewricht). Bij *uitlaadkoppels* is dit geen verplichte beoordeling.

Per kuiken wordt aan beide poten een score toegekend, voordat de onderpoten worden afgesneden. Score 0= geen afwijking, score 1= wel een afwijking (zwart-bruine verkleuring groter dan 0,5 cm²).

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel (bij wegladen).

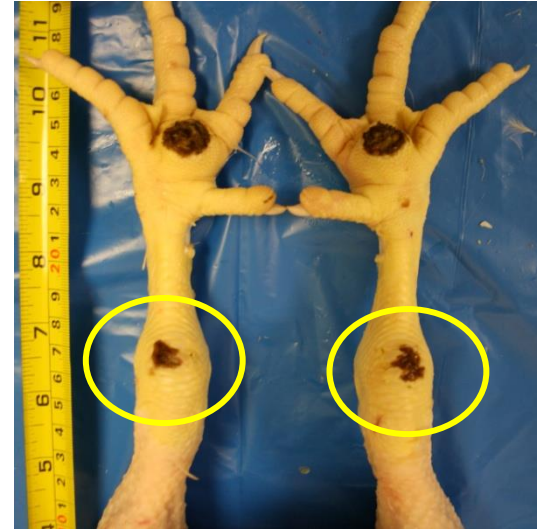
Grenswaarde: is iedere zwart-bruine verkleuring groter dan 0,5 cm².

De foto hiernaast geeft een voorbeeld van hakdermatitis. Meer fotovoorbeelden zijn op te vragen bij de schemabeheerder.

b. Voetzollaesies (verplicht)

Omschrijving: voetzollaesies zijn een aantasting van de opperhuid van de voetzolen. Bij de *uitlaadkoppels* is dit geen verplichte beoordeling.

Per kuiken worden beide poten in een klasse ingedeeld, na de broeibak. Klasse is 0 (geen laesies), 1 (milde laesies) of 2 (ernstige laesies).

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel

Grenswaarde: Via klasse-indeling.

Totaalscore berekenen via de formule:

VZL-score = (percentage dieren met score 0 x 0) + (percentage dieren met score 1 x 0,5) + (percentage dieren met score 2 x 2).

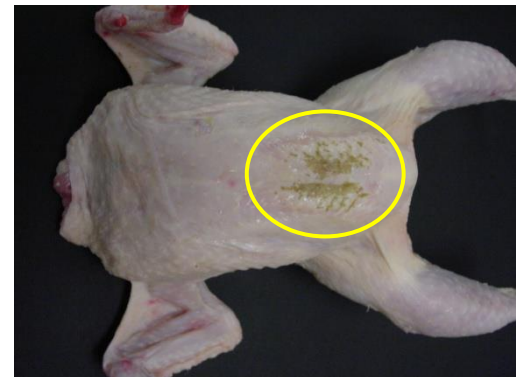
Beoordeling van mestvlekken of brandplekken is verplicht (één van de twee).

c. Mestvlekken

Omschrijving: mestvlekken zijn te herkennen aan een bruinachtige tot zwart-bruine verkleuring en eventuele aantasting van de huid.

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel

Grenswaarde: een verkleuring groter dan 0,5 cm².

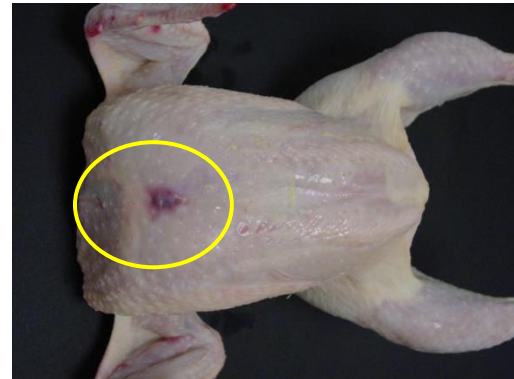

d. Brandplekken

Omschrijving: brandplekken zijn te herkennen aan lokale zwellingen met beschadigingen aan de huid (korst/krater) al of niet gepaard met een verkleuring.

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel

Grenswaarde: meer dan één verkleurde brandplek of meer dan drie bleke brandplekken.

4. Scabby hips

De beoordeling van het keuringsaspect 'scabby hips' kan gedaan worden op basis van twee kenmerken:

a. Kras / verwonding (*verplicht*)

Omschrijving: aantasting en/of schilfering van de huid op de rug en/of dij. Dit kan zijn in de vorm van krassen en/of verwondingen of korsten in verschillende stadia van herstel.

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel

Grenswaarde: bij krassen is drie krassen langer dan twee centimeter en bij de verwondingen/korsten een duidelijk zichtbare opening van de huid.

b. Cellulitis

Omschrijving: cellulitis, dat wil zeggen rood- of geelheid van de huid en ontstaat door een onderhuidse infectie of huidbeschadigingen.

Steekproef: 100 kuikens per transportmiddel

Grenswaarde: een verkleuring groter dan 1 cm².

5. Uniformiteit (verplicht)

Voor de beoordeling van uniformiteit worden de weeggegevens gebruikt van alle gewogen geslachte kuikens (zonder eetbare organen).

Het percentage kuikens van het totaal aantal geleverde kuikens dat minder weegt dan 65% van het rekenkundig gemiddeld geslacht gewicht, is het percentage te lichte kuikens. Dit vormt een belangrijk meetpunt voor selectie, ziektemonitoring en ketenbeheersing. In de berekening worden alle kuikens meegenomen, die terecht komen in alle klassen lager dan de klasse waarin 65% van het rekenkundig gemiddelde valt. Van de klasse waarin 65% van het rekenkundig gemiddelde valt wordt een gedeelte meegenomen. Dit is afhankelijk van waar het rekenkundig gemiddelde gewicht valt, gemeten vanaf de ondergrens van deze gewichtsklasse.

Ligt het verschil tussen het rekenkundig gemiddelde en de ondergrens van de klasse tussen:

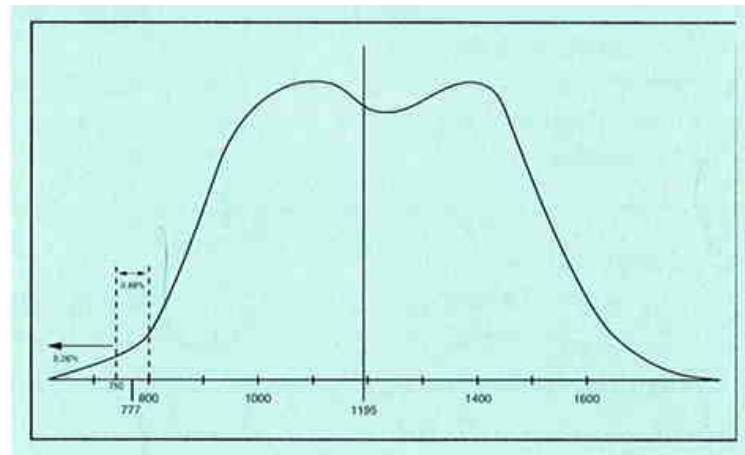
- 0 en 10 gram, dan wordt 0% van het percentage in die gewichtsklasse meegenomen;
- 10 en 20 gram, dan wordt 10% van het percentage in die gewichtsklasse meegenomen;
- 20 en 30 gram, dan wordt 25 % van het percentage in die gewichtsklasse meegenomen;
- 30 en 40 gram, dan wordt 50% van het percentage in die gewichtsklasse meegenomen;
- 40 en 50 gram, dan wordt 80% van het percentage in die gewichtsklasse meegenomen.

Opmerking:

Het is mogelijk dat de gewichtsklasse waarin 65% van het gemiddelde geslacht gewicht valt, groter is dan 50 gram. In dat geval dient het gedeelte dat hiervan meegenomen wordt verhoudingsgewijs aangepast te worden.

Voorbeeld:

Het rekenkundig gemiddelde geslacht gewicht van het geleverde koppel bedraagt bijvoorbeeld 1195 gram. De 65% grens ligt dan bij $0,65 * 1195 = 777$ gram. Dit valt in de klasse van 750 tot 800 gram. Hiervan wordt dan 25% meegeteld want 777 minus 750 is 27 gram. Als $0,48\%$ van alle kuikens in deze gewichtsklasse valt, wordt 25% van $0,48\%$ ofwel $0,12\%$ meegeteld. In de lagere klassen valt $0,26\%$ van de kuikens. De uniformiteit bedraagt dan $0,26\% + 0,12\% =$

Tabel 1: Samenvatting van het beoordelingssysteem inclusief maximaal toegestaan percentage overschrijden grenswaarde

Kenmerk	Verplicht	Grenswaarden	Steekproef	Maximaal percentage ²
1. Nuchterheid				
a. Voerkrop	Verplicht	Voerkrop groter dan 2,0 cm ²	100 per transportmiddel	2,5%
b. Vulling van de darm	Verplicht	Endeldarm voor de helft gevuld met mest	10 per transportmiddel	-
c. Maaginhoud	Vrijwillig	Maag voor de helft gevuld met voer	10 per transportmiddel	-
d. Mest in de container	Vrijwillig	Meerdere mestplakkaten	1 container per wagen	-
2. Vang- en laadbeschadigingen door bloeditstortingen aan:	Twee van de drie kenmerken zijn verplicht			
a. Borst		Groter dan 1 cm ²	100 per transportmiddel	5%
b. Poten		Groter dan 1 cm ²	100 per transportmiddel	5%
c. Vleugels		Groter dan 2 cm ²	100 per transportmiddel	10%
3. Strooiselkwaliteit				
a. Hakdermatitis	Verplicht	Groter dan 0.5 cm ²	100 per transportmiddel	10%
b. Voetzoollaesies	Verplicht	Via klasse indeling	100 per transportmiddel	Score 120
c. Mestvlekken	c of d dient verplicht beoordeeld te worden	Meer dan één verkleurde en/of drie bleke groter dan 0.5 cm ²	100 per transportmiddel	5%
d. Brandplekken			100 per transportmiddel	5%
4. Scabby hips				
a. Krassen/verwondingen	Verplicht	Drie krassen langer dan 2 cm	100 per transportmiddel	10%
b. Cellulitis	Vrijwillig	Groter dan 1 cm ²	100 per transportmiddel	-
5. Uniformiteit				
te lichte kuikens ten opzichte van het gemiddelde gewicht	Verplicht	% dat minder weegt dan 65% van het rekenkundig gemiddelde	Alle geleverde kuikens	NVT

² Maximaal toegestaan percentage van overschrijden grenswaarde. Indien dit percentage overschreden wordt dient de vleeskuikenhouder direct op de hoogte gebracht te worden (door de slachterij).

Colofon

Deze brochure voor het beoordelingssysteem van vleeskuikens, dat onderdeel uit maakt van het certificatieschema IKB Kip, is voorheen uitgegeven door het Productschap Pluimvee en Eieren.

Fotografie

Kees van Hertum en de foto's voor voetzoollaesies zijn afkomstig van Wageningen UR Livestock Research.

Slotbepalingen

Deze brochure wordt aangehaald als 'Beoordelingssysteem vleeskuikens'.